

HALKEVİ

BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE

SAYI : 5

HALKEVLERİ YAYIN ORGANI

MAYIS 1979

Kömürün, demirin tozunu ekmeğimize katık ediyorsak bunun bir nedeni vardır.

Tuzun, Boraksın beyazlığında kör oluyorsa gözlerimiz; kükürdün, kurşunun,
çinkonun asidi doluyorsa ciğerlerimize bir nedeni vardır.

Ve faşizm en azgın saldırılarını üzerimize yönelttiyse ve bizleri ellerimiz
bağlı faşizme teslim etmeye çalışırlarsa bir nedeni vardır.

Öğrenmemizdir bizleri kurtacak olanın kendi kollarımız olduğunu,
öğrenmemizdir örgütlü gücün yenilmezliğini.

Karanlıkçılarımızın Alaturka vandalizmleri

Ahmet YILDIZ
Halkevleri Genel Başkanı

Bir çok gurur verici örnekler yanında, bir çok halk düşmanlığına, karanlıkçı bastırmalara ve hatta düşmanlarımızın kulluk edenlere tanık olan Türk tarihinin Cumhuriyet döneminde, halkın uyanması, çıkarıcı - gerici - tutucu - karanlıkçı takımını titizlikle koruduğu bozuk düzenimizin düzelmesi korkusundan kaynaklanan iki vandalizm örneğinden söz etmek istiyorum. Ülkemize çok pahalıya malolan bu vandalizm örnekleri; toplumsal gelişmemizi çok baltalamış ve yavaşladığımız bunalmaların oluşmasına çok etkin olmuştur.

Halkevlerinin ve Köy Enstitülerinin kapatılmaları, çağdaş bir toplumu oluşturucu, ekine (Kültür) ve eğitime çoğul nitelikler kazandırıcı işlevlerinden duyulan kaygı ve korkunun, vandalizm biçiminde, eyleme yansımalarının utanc verici örnekleri olarak tarihimizin karanlık sayfalarına geçmiştir.

Bu iki ekin ve eğitim kurumuna kıyılmazsa idi, bugünkü toplumumuzun çok başka nitelikler kazanmış bulunacağına ve yaşadığımız olumsuzluklara kaynaklık edenlerin pek çoğunun oluşmasına olanak verilmemiş olacağına inandığımız ve onlara kıyan, ürünlerini, yapıtlarını ve tüm olanaklarını barbarca yokeden davranışın ne denli bir kötülük olduğunun kavranarak, hiç olmazsa bundan tekrarı için, ders alınması yardımcı olmak için, bu iki konu üzerinde durmayı, özellikle Halkevlerinin güncel ve gelecekteki işlevlerinin algılanmasında, gerekli bir katkı sağlayacaktır.

KÖY ENSTİTÜLERİ

Köylü çocuklarına, iş, ekinsel, eğitimsel ve sanatsal yeteneklerini, birlikte ve dengeli biçimde, geliştirici, onları gerçek yaşama hazırlayıcı öğrenimi, köyün bağrında kurulan okullarda, vermekte olan Köy Enstitüleri, çok yönlü yaşamsal bir işlev üstlenmişlerdi. Dünyaca beğenilerek örnek gösterilmekte idiler.

Köy Enstitüleri, köylüyü uyandıran, başarısızlıklarımızın baş nedeni olan düzenin ve ona göre işleyen yönetimin baskınlıklarını kavratıcı, kurulması gereken düzeni benimsetici, çilesi bitmeyen halk kesiminin çocuklarına türlü beceriler kazandıran ve onları eğitimin her aşamasında yaşama hazırlayıcı ekinsel, eğitimsel ve sanatsal işlevlerinden başka, üretim sürecine katkıları ve çok ucuzuna ürün üretme görevleri bakımından da, çok önemli kurumlardı.

Köylüye hizmetten haz duyan ve onunla bütünleşen öğretmenler, köylü eliyle, köylü için en kolay alınganacak biçimde verimli üretimin nasıl yapılacağını gösteren çok başarılı örnekler vermekteydiler.

«Halk» sözcüğünden bile huylanmaların, bundan rahatsız olmaları doğaldır.

İmecenin en iyi örneklerini vererek, çok az bir para ile okullar yapan, öbür köylü gereksinmelerini karşılamada yardımcı olan Köy Enstitülerine harcanan paranın 35.000.000,— milyon lira olmasına (Şükrü Koç'un TV. konuşması) karşılık, yetiştirilen binlerce öğretmen ve kazandırdıkları sayısız değerler içinde, yapıtları okulların bugünkü ederi onbeş milyarı üstündedir.

Köy Enstitüleri kapatılma cinayeti işlenmesi idi, her köyün okula ve öğretmene kavuşması, çok daha kısa sürede, başarılacaktı; köylü çocuklarının tüm yetenekleri geliştirilmeye olacaktı; köylülerin üretimdeki becerileri artırılacaktı; Halkın uyanışı hızlanırsa çağdaş yaşamın örneklerinin tüm yurda yayılması sağlanırdı.

Bu okullar, geçen otuz yıl boyunca, böylesine çalışma, köylüyü uyandırma, çocuklarını en iyi biçimde yetiştirme üretim sürecine çok önemli katkılarda bulunma ve köyün gereksinimlerini en ucuz biçimde karşılama görevlerini sürdürebilmişlerdi, bugünkü Türkiye çok başka olurdu.

Köy Enstitülerinin geliştirilecek yönleri olduğu kuşkusuzdu. Fakat kapatılanların günahlarını deyimleyecek sözcükler bulmak çok güçtür.

HALKEVLERİ

Türkiye'nin siyasal, ekinsel, yönetsel ve bilimsel dönüşümlerinde (Üstü yapı devrimlerinden) alt-yapı devrimlerine geçişine, öngörülen düzenlere bilinçli benimseme sağlanmadı, halkın eğitimi, düzeyinin yükseltilmesinde, ekinsel yenileşme, yeni değerler oluşturmada, halka gönüllü hizmetler sunulmasında (ekinsel, eğitimsel sanatsal, spor, türlü kurslar) gelenekler oluşturmada ve genel olarak da çağdaş yaşam için örneklik etmeye katkıları bulunma işlevini başarı ile yürüten Halkevleri ve Halkodalarının sayısı 5000' yaklaşırdı.

Gençlerimizi, büyük oranda çatıları altına toplayarak, aylak dolaşmaktan ve türlü ahlak bozucu uğraşlardan koruyan Halkevleri çağdaş yaşam için iyi örnekler vermekte, halkın, Halk Türküleri, Halk Oyunları, Tiyatro ve amatör spor uğraşlarından, en ucuz ve yaygın biçimde, yararlanması sağlanıyordu.

Gerçek bir VANDALİZM olan kapatılma ile, bu ekin yuvaları yok edilmiş, Genel Merkezden odalara değin, kitap, dergi ve türlü düşün ürünleri ile dolu kitaplıkları dağıtılmış, içlerindeki değerli yapıtları yok edilmiş, binaların çoğu bakımsızlığa, yıkılmaya bırakılmış oldu. GOEBEL'S'in düşman ilan ederek yaktığı kitap yığınları karşısında duyduğu vahşi hazzı duyanlar, tüm öbür kitap ve ısk dısmanı yarası ruhlarının alaturkaları olarak tarihe geçmişlerdir.

O kara dönem kapatan 27 Mayıs Devrimi ile yeniden açılan Halkevleri, gerçek işlevlerini başarabilecek olanaklara kavuşturulamamışlardır.

Bugünkü son derece kısıtlı olanaklarına (binasız, kadrosuz, parasız) ve karanlıkçı saldırılara türlü baskılara hedef olmalarına karşın, 800'e varan şubeleri ve yüz binlerce üyeleri ile, gönüllü hizmet sunmanın ve tüm ilerici - devrimci - demokrat - halkçı çevrelerin ortak - birleştirici örgütü olmanın en iyi örneğini veren Halkevleri, tüm halk düşmanlarının ve karanlıkçıların boy hedefleridir.

Halkevlerinin bugün, ilerici halktan yana olanakları, karşı devrimci - çıkarıcı - halk düşmanlarını ayırt etmede «turnasol kâğıdı» gibi belirleyici nitelikleri vardır.

Gerçekten, hiç bir karşılık beklemeden halkına hizmet edenlere, işçiliğini, mühendisliğini ve para sağlama görevlerini üstlenerek Halkevleri binaları yapanlara (Ankara bu yöntemle on bina yapılmıştır) karşılık, Halkevleri yazısını görünce «kırmızı çuha» görmüşçesine kudurmuş, her aracı hatta meclis kürsülerini kullanarak, saldırılarını sürdürenler, açık seçik sergilenmektedir..

Halkevlerine dışardan sayısız saldırılar ve yönetsel baskılar, yoğun biçimde, sürdürülmesine karşın, örgüt içi hiç bir çatışma, saldırganlık hatta önemli uzlaşmazlık görülmemektedir. Üyeler, uygar bir diyalog'u tartışma ve görüş beğendirmenin temel yöntemi olarak uygulamaktadırlar.

Bu durumun övgü ve beğeni ile karşılanması gerekirken, kimi aklı başında sanıklar bile, «solcular, sosyalistler, Halkevlerine sığınıyorlar, oralarda toplanıyorlar» gibi eleştiriler yapmaktadır. Onların dedikleri doğru ise, en güzel bir örnek verdikleri için, Halkevleri kutlanmalıdır.

Demekki, türlü siyasal görüşlü insanlar, saarsız, aşuneri zora kabul etme yememine baş vurmadan, uygar bir diyaloga, aşunse yarışma, düşünsel ya da sistemsel beğeni sağlama yöntemi uygulanmaktadır Halkevlerinde. Demokrasi sisteminin ve uygar bir toplumun gereğini yapan bir örgütü suçlamak iyi niyetle nasıl bağdaşır?

Halkevleri kapatılmasa idi, bugün, on binlerce elbirliği ile, Başkentten köylere değin, Köy Enstitüleri ile de birlikte, Toplumun çağdaşlaştırılmasında, halkı uyanırmada ve gençliği geleceğe hazırlamada (Bugünkü Halkevleri de öğretmenlerin ve gençlerin özverili çalışmaları en güzel örnekleri sergilemektedir) Çok etkin ve başarılı sonuçlar alınmış olacaktı. Böylesi bir gelişmeyi engellemek için

(Devamı Sayfa 9 da)

Çalışan Çocuklar

Çalışan çocukların diğer çalışanlardan farklı sorunları vardır. Bu çocuklar bedensel ve zihinsel olarak gelişme çağında oldukları için gerek beslenme, gerek eğitim, sağlık ve işe uyum açısından özel olarak korunmaları gerekmektedir. Türkiye'de çirak, küçük yaşta bir usta yanına verileri bir sanat öğrenip hayatını kazanması istenilen kişidir. Çirak küçük yaşta dünyaya ile alakası kesilecek, kendisi gibi belki kendisinin de yaşta işleri içinde yetişmiş bir ustanın ya da kalfanın gözetimleriyle, karanlık bir dükkânın atelyesinde, bir tahirici dükkânının penceresinden dünyayı görmeye zorlanan, maddi manevi gelişmesi küçük yaşında tehlikeye sokulan insandır.

Yasalara göre işverenle çalışan çocuk arasında çiraklık sözleşmesi yapılmışsa çalışan çocuğa çirak adı verilir. Çirak günlük çalışma saatlerinin belirli bir kısmını emeği ile değerlendirir, geri kalan kısmında ise ilerde sahip olacağı mesleğe ait eğitim yapılır. Bu eğitimi karşılama veya yapmakla işveren yükümlüdür. Çiraklık sözleşmesi olmadan çalıştırılan çocuklar ise çocuk işçilerdir. Bu yasal çerçevede içerisinde durumu gözleyecek olursak, çiraklık sözleşmesi yapılmış çocuk işçilerin oranı ülkemizde diğer çocuk işçilere göre % 10'u bulamamaktadır. Diğer bir deyişle ülkemizde ucuz emek kaynağı olarak çocuk işçiler çalıştırılmaktadır. Ucuz emek diyorum çünkü bu çocuk işçilerin hemen hemen hiçbirinin hak ettikleri kârlarda sigortalandıklarını alan çalışmalarında görmedik. Konuya yasal açıdan baktığımızda çocuk işçilerin yasaların kendilerine tanıdığı haklardan yararlanmadıklarını görmekteyiz. Bunun belli başlı nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Ucuz emek kaynağı olan çocuk işçiler işverene karşı yeterince örgütlenememişlerdir. Bunun nedeni de küçük işyerlerinde de çok düşük olarak çalışmalarını, yaşça küçük olmaları ve yasal olarak örgütlenme haklarının olmamasıdır.

2. Ekonomik zorunluklar nedeniyle, aileler çocukluk çağında olan işçinin özel harcamalarının kısıtlı olması nedeniyle utak çaptada olsa aile ekonomisine katkısını yeterli görmektedir.

3. Denetim iki yönden olumsuz işlemektedir. Bunun birincisi, küçük işyerlerinin sayısının fazla olması nedeniyle tüm işyerlerine ulaşamamasına neden olmaktadır. İkincisi ise denetim gören işyerlerinde çocuk işçilerin hemen işlerine son verilmesi nedeniyle bu kesimde yaratılan yaygın korkudur.

Bu bölümde yasal haklardan yararlanamayan çocuk işçilerin çıkmasını önlemeye çalıştık. Soruna işyeri koşulları açısından bakacak olduğumuzda daha büyük bir çıkmanın söz konusu olduğunu görmekteyiz. Bunları sıralayacak olursak:

1. İşyerindeki sağlığı bozucu kötü koşulların en başında zehirli gazlar ve buharlar gelmektedir. Örneğin motobarda açılan bir çocuk işçi sürekli kurşun buharları ile karşı karşıyadır. Kurşun buharlarının gelişmiş bünyelerde bulunmaz hastalıklara yol açtığını biliyoruz. Bu durum çocuk işçilerde gelişmeyi önleyici ek boyutlarda kazanır. Aynı şekilde kundura sanayiinde benzolü çözücülerle çalışan çocukların erken yaşlarda kan kanseri ve buna benzer kan hastalıklarına yakalanarak yaşamlarını yitirdiklerini bilmekteyiz.

Suni ipek yapımında CS² (karbon sülfür) ile çalışan işyerlerinde, çocuk işçilerde gelişmenin tamamen durduğunu hatta erken ihtiyarlanmanın başladığını gözlemliyoruz. CS² beyin dokusunu doğrudan yaralayan bir etkidir.

Aynı şekilde nem küçük yaşlarda mafsallarda romatizması dediğimiz hastalığın ortaya çıkmasına neden olmakta, bu çocuklar romatizmanın kalp kapaklarına yerleşmesiyle de ha çocuk yaşta kalp hastası olmaktadır.

Toz ise akciğerlerde gelişme çağındaki çocuğun yeterince soluyamamasına

na neden olmakta, tozun bozduğu akciğer dokusunda verem ve benzeri hastalıkları kolaylıkla ortaya çıkabilmektedir.

2. Güvenli işyeri ortamında en fazla kaza ile karşı karşıya kalan unsur çocuk işçilerdir. Bunlar hiç bir sosyal haktan yararlanmamaktadırlar.

3. Sosyal çevrenin bozukluğundan ileri gelen kişilik yaranmaları. Çocuk işçiler genellikle büyüklerinde çalıştığı bir ortamda büyüklere özaü alışkanlıklara çok erken yaşta itilmektedirler. Sigara ve kumar bunların başında gelen alışkanlıklar arasındadır. Büyük işçiyi yönlendirecek veya işine son vermek şeklindeki cezalandırıcı patron çocuk işçiyi genellikle davak ve küfürle cezalandırmaktadır. Davak hem ahlisi engelliyen (zihinsel ve fiziksel) hem kişiliği bozan bir etkidir. Bu tür saldırılara maruz kalan çocuk kendini korumak ve kendi hakkını kendi aramak zorunda bırakıldıkandan erken yaşta suça itilmektedir. Suclu çocukların büyük bir kesimini çalışan çocuklar oluşturmaktadır.

4. Diğer psikolojik baskı ve etkiler:

Çalışan çocuk kısmen de olsa ekonomik özgürlüğünü erken yaşta kazandıktan sonra hem iyi ve kötü aynı tam gelişme için genellikle kendi ölçülerine göre zevk prensibinin ağır bastığı eğilimlere itilmektedir. Açıkça söyleyecek olursak kolleksiz film ve sinemalar, zararlı besin maddeleri her türlü kontrolden uzak tüketim mallarının sadık izleyicisi ve alıcısı olmaktadır.

Yine çalışmaya itilmiş olması aile bağlarının kopmasına neden olmakta, yetişme çağında ailesel örneklerden yoksun kalacağı için topluma bir tüketim metni olarak sunulan bazı çarpık kişilikleri benimsemek durumunda kalmaktadırlar.

Çalışan çocuk, kendi yaşlarının düzenli eğitim öğretilerini, okula devam edebildikleri bir ortamda çalışmaya itildikleri için

çoğu kez ailelerine ve topluma kirgin olarak yetişmektedirler. Çoğuna sorulduğunda ekonomik olanakları elvermediği için okuyamadıkları ve çalışmak zorunda kaldıkları yanıtı alınıyor. Bu yanıtın sakladığı en önemli husus işçi çocuk tarafından benimsenmediğinin vurgulanmasıdır. Yani çocuk gelecekte bir zanaatın bir ustası olmak amacıyla değil ekonomik zorunluluklar altında çalışmaya itilmiştir. Daha yetişme çağında iş benimsenmemesi ve amaç haline gelmemesi geleceğin mutsuz insanını yaratanın en kestirme yoludur. Çalışan çocuk gelecekte birçok kapının kendisine kapalı olduğunu bilir. Fakat yine bu konularda Türk filimleri, fotoğraflar ve şarkılar imdadına yetişir. İşte topluma karşı kirginlik böylece ayanolduktan sonra doğru dürüst sınıf bilincininin dahi engellendiği görülmektedir. Buraya kadar söylediklerimizi özetleyecek olursak; çalışan çocuklar bedensel, zihinsel ve toplumsal yönden yeterince gelişemediklerini gözlemekteyiz. Bunları sıralayacak olursak:

1. İşyerinin salt kâr amacına yönelik örgütlenmesi
2. Sosyal bilincin çirakları örgütlü mücadele yapmaya hazırılmaktan son derece uzak ve çarpık oluşu
3. Ailelerin çalışan çocuklara yaklaşımının yeterli ilgi seviyesine ulaşamamış olması

4. Mevcut yasaların bu konuda yetersiz ve uygulanırlarını uzak olması

5. Denetim mekanizmasının yetersiz ve hatta çalışan çocukların aleyhine işleyen bir mekanizma olması

6. Çalışan çocuklara ciddi ve planlı bir eğitimin yapılamamış olması
7. tartıştığımız sorunun boyutlarını ortaya çıkarmaktadır.

Her ne kadar çalışan çocukların sorunları onların sınıfsal sorunlarına tümüyle çözüm getirebilecek bir düzende gerçekleştirilirse de bugünkü koşullarda da yapılabilecek yararlı düzenlemeler vardır.

Bu boyutlar çerçevesinde

de çalışan çocukların çalışma koşullarını, yaşamlarını iyileştirmek için ne gibi önlemler almak gerekir?

1. Eğitimsel Örgütlenme
Klasik eğitim gören kitlenin dilinden düşürmediği bir ilke vardır "öğrenim birliği". Bu ilkenin amacı belirli öğrenim kademesinde belirli standartı tutturmak d ü ş ü n, k ü l t ü r e l açıdan amaca uygun insan yetiştirilmesini sağlamaktır. Her nedense salt klasik öğrenim uygulanmış çocuk işçiler bu kapsamın dışında kalmıştır. Kapsam dışı bırakmayı bir eğitim unutkanlığı mı yoksa bir ucuz emek kaynağını kurutmamak yaklaşımını olduğunu burda tartışmıyoruz. Ancak en kısa zamanda çirakların eğitimi belirli ilkelere bağlanmalı ve devlet eliyle yürütülmelidir. Ancak bugünkü koşullar altında yapılabilecek yararlı düzenlemeler olabileceğini gözden uzak tutmamak gerekir. Önerimizi açacak olursak:

İşyerlerinin bulunduğu kesimlerde bölgesel çirak okulları açılmalı, bunların finansmanı işverenlerce karşılanmalı ve düzenli olarak günde dört saat eğitim iş saatleri içinde yapılmalı, temel kültür ve teorik teknik bilgiler okulda verilmelidir. İşyerinde ise günde dört saatlik pratik çalışma yapılmalıdır. Bu pratik çalışmalar okullara bağlı gezici teknik elemanlarca denetlenmelidir. Çiraklar bu çalışmaların karşılığını eşgari ücret üzerinden almaldırlar. Eğitim süresi 12-18 yaş arası kapsayan 6 yıllık dönemi içermeli, eğitim programlaması ve mesleğe yönlendirme tek elden, ülke gereksinimleri göz önünde tutularak yapılmalıdır. Çocuk işçilerin günlük 8 saatlik çalışmalarında kalan zamanlarını değerlendirerek ve onları yararlı etkilerden koruyabilmek için Sosyal Sigortalar Kurumu eğitim birimlerine yakın spor tesisleri, gezici kitaplıklar ve kültür merkezleri oluşturmakla yükümlenmelidir.

2. İşyeri koşullarının düzenlenmesi;
(Devamı Sayfa 9 da)

Eğitimin Demokratikleştirilmesinin Boyutları II

Kapitalist üretim ilişkileri nin hakim olduğu ülkelerde devrimcilere düşen görev ekonomik demokratik mücadeleyi politik mücadeleye bağımlı olarak sürdürmektir. Kapitalist alt yapıya göre şekillenen bir üst yapı kurumu olan eğitim alanında da yukarıda çizilen ölçütler içinde demokratikleşme kavgasının bir program etrafında oluşturulmasının gereği açıktır. Eğitim de demokratikleşme sürecini tek bir alana indirgeme ölçütü değildir. Aynı biçimde programsız bir mücadele de yetersiz kalmaya mahkumdur. Bu çerçeveyi dikkate alarak eğitim demokratikleştirilmesi kavgasını kendi içinde bir bütün olarak ve devrim için eğitime bağımlılığı çerçevesinde ele almak gerekir.

Örgün eğitim kurumlarının demokratikleştirilmesini aşağıdaki boyutlar çerçevesinde ele almaktayız.

1) Eğitim Yönetiminin Demokratikleştirilmesi.

Kapitalist sistemde kitlelerin politik sürece etkin ve organik katılımının «fili» engelleniş ve ancak «bimsel» olarak var olan katılımın edilgen işleri burjuva örgütlenme anlayışının özüdür. Bu bakımdan tüm yönetimde bir «burjuva hegemonyası» vardır. Aynı gerçekliği eğitim yönetiminde de gözlemek olasıdır. Türkiye'de eğitim yönetimi bu burjuva hegemonyasına uygun olarak merkez, taşra ve okul örgütlerinde kendini göstermektedir.

Merkez örgütü Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı eğitim politikasını geliştirir. Genel Müdürlükten oluşan Müdürler Komisyonu bu programı uygular, Teftiş Kurulu Başkanlığı ise uygulamayı denetler. Görünüşte «yasal kontrol mekanizması» var görünmektedir. Oysa işin pratiğine baktığımız zaman bu üç kuruluşun da yalnızca hükümetlerin politikası ile bağıntılı olarak çalıştıklarını görmekteyiz. Yani burjuvazinin «soyut devleti» herkese eşit olarak sunan devleti yoktur.

Siyasal iktidarları elinde tutan hükümetlerin ta-

min mekanizması ile oluşturdukları güvencesiz memurların uygulamaları devlet olarak karşımıza çıkmaktadır. Kitlelerin demokratik katılımı her düzeyde doğrudan doğruya engellenmiştir. Bu engellenmenin sadece merkezi devlet düzeyinde olduğunu iddia etmek boşuna bir cabodür. Millî Eğitim Müdürlükleri, ilçelerde ilköğretim müdürlüğü ve bunların kontrolünde oluşturulan örgütlenmenin kitlelerin katılımıyla uzak yakın bir ilişkisi olmaması bir yana, bu görevlere getirilecek olan kişilerin niteliklerinin saptanması için ortaya konmuş bir nesnel ölçüt yoktur. Daha çok partililikle uğraşan tüccar sınıfın isteklerine dönük davranışlarda bulunanlar getirilmektedir. Bu yönetim görevlerine.

Her düzeydeki okul yönetimlerinin durumlarını ayrıntılarıyla açıklamak gereksiz. Öğretmenlik mesleğinden gelmesine karşın mesleğine ve giderek kendisine yabancılaştırılmış kişilerden oluşan yöneticilerin «makam» elde etmelerinin ölçütü de yoktur. Okulu oluşturan öğretmen - öğrenci - hıızlı ve velilerin yöneticili seçmekte bir katılımı olma ya kişilerin müdür olabilmek için iktidar gücünü elinde tutanların lütfuna sığınmaları okulların kendi içinde tutarsızlığını giderek çevresine yabancılaştırmasını doğurmaktadır.

Bu üç örgütlenme düzeyinde de demokratikleşme kavgası kaçınılmazdır. Merkez örgütünün demokratikleştirilmesi için uygulanması gereken program bir yandan öğretmen - öğrenci ve velilerin oluşturdukları demokratik kitle örgütleri kanalıyla bir katılımı içerirken, bir yandan da nesnel ölçütler oluşturulmasına dönüşmek zorundadır. Bu yapılmazsa - demokratik kitle örgütleri grupsal veya kişisel çıkar ilişkilerine girerek, sağladıkları kısmi bir katılımı kendilerine bağı kitleleri uyuma yoluna gidebilirler. Bunun örneği bugünkü Türkiye koşullarında basit şark kurnazlığının demokratik ve ilerici bir davranış

gibi yutturulması şeklinde görülmektedir. Demokratik Kitle Örgütlerinin kitesine danışmadan örgütü her hangi bir biçimde, işlevi ve yapısı değişmemiş merkez örgütlenmesindeki (MEB) bir takım «kişilerin peşine takması» raların demokratikleştirilmesi anlamı taşımaz. Merkez örgütünün demokratikleştirilmesi sürecini kitle örgütleri, iktidarlar ve onun Millî Eğitim Bakanı ile birli ilkelere üzerinde anlaşarak ve çeşitli yerlere uyması koşulu aranarak ve bu kişilerin kitle içerisinde demokratik yollarla seçilmesini sağlayarak, kitlelerinden aldıkları destekle işletilirse bir anlam ifade eder. Yoksa burjuva hegemonyasının bir parçası durumuna girecek biçimde kişisel katılımlar bu süreci işletmek anlamına gelmez.

Merkez örgütü için söz konusu edilen katılım ilerde Millî Eğitim Müdürlükleri ve ilçelerdeki ilköğretim Müdürlükleri ile bunlara bağlı tüm kuruluşlar için de geçerlidir. Bu kuruluşların kullanımında ve yönetiminde öğretmen öğrenci ve veli örgütlerinin fiili katılımı sağlanmalıdır.

Okul yöneticilerini, öğretmen - öğrenci ve kuruma çalışan emekçilerin seçmesi okul yönetimlerinin demokratikleşme sürecine sokulmasında ilk aşamadır. Öğretmenlerin Demokratik Kitle Örgütleri kanalıyla savundukları «yöneticileri kendimiz seçeceğiz» görüşü eksiktir. Öğrenci ve hizmetlilerin de kendi örgütleri kanalıyla bu seçime katılmaları savunulmalıdır. Hele, tek başına kendi okul yöneticilerini kendilerinin seçmesi gibi bir amacı tek demokratikleşme yolu olarak sunmak eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinde yalnız bir eksiklik olarak kalmıyacak anlamsızlaşmaktır da. Bu bakımdan merkez, taşra ve okul örgütlenmesinin ilgili tüm kesimlerin katılımıyla demokratikleştirilmesi kavgası verilmedir. Yöneticilerimizi kendimiz seçeceğiz şiarı bugün fiilen uygulanmalı ve MEB'nin ataması zorunludur.

Eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinde diğer bir yön ise her türdeki okulların çevreleri ile olan ilişkilerinin demokratikleştirilmesidir.

Göstermelik nitelikteki Okul Aile Birlikleri, Kurum Dernekleri okul yönetimlerine demokratik katılım anlamı taşımamaktadır. Okullar çevrelerinden kopuk ve çevrelerine yabancılaşmış bir konumda olduklarından öğrenci velileri okul örgütüne kitle katılımı anlamından çok uzak bir düzeyde yaklaşmaktadırlar. Öyle ki bu tip veli birlikleri okul müdürlüklerinin emirlerini okutma ya da öğrencilerin diplomaya ulaşmalarında öğretmenlerden not koparma aracı düzeyine indirgenmişlerdir. Kitlelerin yönetimden uzaklaştırılmalarına geneli bir örnek durumunda olan bu kurumların demokratikleştirilmesi zorunluluğu açıktır.

Velilerin her okul düzeyinde kitle örgütleri oluşturup demokratikleşme mücadelesinde öğrenci ve öğretmen örgütleri ile birlikte yer almaları gerekmektedir, devrimcilerin yenden bu tip katılımları örgütlemeleri gereği unutulmamalıdır. Aynı zamanda anti - faşist mücadele de bu tip kitlesel işbirliğinin gerçekleştirilip, politik mücadeleye sokulması demokratikleşmeden ne anlaşılması gerektiğini açıkça sergilemektedir.

Böylece eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinin mücadelesini çok boyutlu ve programlı bir mücadele eden geçtiği anlaşımıştır.

2) Eğitimde Eşitliğin Gerçekleştirilmesi - Eğitimin Demokratikleştirilmesinin Bir Parçasıdır...

Kapitalist eğitim sisteminin okuldan yararlanma hakkı pratikte herkese eşit olarak sunulmaz. Okuldan yararlananların da aynı eğitim düzeyine ulaştırılması gibi bir amacı yoktur burjuvazinin. Türkiye eğitim sisteminde açıkça görülen kalkınma için yetişmiş işgücü sağlama planlarının yapıldığıdır. Yoksa efendileri «hoşkin genel eğitimi pek sentere» etmemektedir. Devrimciler için eğitimde asıl

alınması gereken ölçüt halkın genel eğitimidir. Yukarıda değinildiği gibi bugün üretim için gereken işgücünü yetiştirmeye dönük planlamaları yaparak yapılan bu planları da sosyalistik adına sunarak eğitimin üretimle birleştirilmesini savunmak ile devrimden sonra üretim süreci ile eğitimi birleştirmek aynı anlama gelmez.

Bu çerçeveyi dikkate alarak Türkiye'de eğitim nicel ve nitel anlamıyla eşitsiz bir düzeye oturtulmuşken, bu eşitsizliğin giderilmesinde somut bir takım önlemleri öne geçirme programlaşmasını yapılmasını hiç bir devrimci yadsıyamaz. Burjuvazinin soyut bir takım ödünlerini hayata geçirmek görevimizdir. Anayasa'da eğitimin eşitliği ve devletin bu konudaki görevleri belirlenmiştir. Bunun hayata geçirilmesi gerekir. Eğitimin demokratikleşmesinde bir hak olarak kitlelerin bu konuya yönetilmesi önümüzdeki görevlerden birisidir.

Nitel eşitsizlik olarak karşımızda okullaşma oranı bulunmaktadır. İkinci Beş Yıllık Plan döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen ilköğretimdeki % 100' lük okullaşma hedefi için Beş Yıllık Plan sonunda bile gerçekleştirilememiştir. Üçüncü Beş Yıllık Plan ve Uzun Süreli Kalkınma Stratejisinde ise orta okullar için % 100'lük bir okullaşma oranı hiç bir zaman öngörülmemiştir bile. Buna göre 1995 yılında orta okullarda okullaşma oranının hedefi % 75 olarak çizilmiştir. Oysa aynı dönemde Temel Eğitim senekiz yıla çıkarılarak orta okulların Temel Eğitiminin ikinci kademesi düzeyine getirilmesi yasalastırılmıştır. İşte halkın genel eğitimi açısından yasalara karşı ortaya konan hedefler ve gerçekleştirilmeler. Bütçe teşvik için milyarlar konup dağıtılması olanakları bulunurken, ilköğretimdeki okullaşmanın hedefleri ulaşamamasında bütün olanaklarının yeterince kullanılmaması gibi gerekçeler ileri sürülebilmektedir. Sorun aslında kaynakların kimler için kullanıldığıdır. Yani sınıfsaldır.

(Devamı Sayfa 5 de)

Bütün devrimciler halkın genel eğitiminin % 100 gerçekleştirilmesini talep etmeli ve savunmalıdır. Halkın genel eğitimi temel eğitimle (okuma yazma, halkın genel kültürü) dört işlem v.s.) biriktirilmemesi demektir. Bu anlamda okuma yazmanın sağlanması ile genel kültürün sağlanması arasında bir bağlantı kurulmalıdır.

Halkın Genel Eğitimi göz ardı edilerek ve bu savunulmadan eğitimin demokratikleştirilmesi süreci işletilemez. Halkın genel eğitimi asil olmak zorundadır. Düzenin gereksinimi işgücünün yetiştirilmesi planlamalarını öne alarak «katkı» getirmeye çalışan tüm ilerici demokratik ve devrimci düşüncedekilerin yonjörlerini bu açıdan belirlemek tarihsel bir zorunluluktur.

Herkesin her yaş grubundakinin okul olanaklarına kavuşturulmasının gereğini tamamlayan bir diğer yön ise eğitim olanaklarının eşitlenmesidir. Bu eşitleme araç-gerec, öğretmen v.b. alanlarında bölgesel dengenin kurulması olarak anlaşılmalıdır. Kuşkusuz burjuvazi kendi çocukları için «özel eğitim kurumları» oluşturmuştur. Onların çocuklarına sağlanan olanaklar ile emekçi halkın tüm kesimlerine sağlanan olanakların eşitlenmesi eğitimin demokratikleştirilmesi kavgasında programlanacaktır.

3) Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesi.

Egemen sınıfların «demokratik eğitim» kavramını kullanmalarına karşın örgün eğitim kurumlarında kendi sınıfsal ideolojilerinin propagandasını yaptıkları bir gerçektir. Tüm ders programları bu doğrultuda düzenlenmektedir. Burjuvazinin kapitalizm öncesi egemen sınıflar ile iktidar mücadelesi yaptığı sıralarda «laik - hümanist» bir dünya görüşünü eğitime egemen kılmaya karşın bu mücadeleden başarı ile çıktıktan sonra yada bu sınıflarla iktidarı paylaşmak zorunda kaldıktan sonra «laik - hümanist» eğitimi dinsel bir eğitim anlayışı ile bütünleştirdiği görülmektedir. Avrupa'da

1848 devrimlerinden sonra beliren bu durum Türkiye'de 1950'lerden sonra yaşanmıştır. Bugün laik - hümanist eğitim ile dinsel eğitim «bir sistem bütünlüğüne» kavuşturulmuş bulunmaktadır.

Eğitimde derslerin seçimi ve ders programları öteki gerçeklerinden kopuktur. Öğrencinin doğayı ve toplumu bilimsel olarak öğrenmesini bu programlar engellemektedir. Programlar bilimsel gerçeklere kapalıdır. Öğrencinin yaşayışıyla ilişkisizdir. Onu yabancılaştırmaya dönüktür.

Eğitimin demokratikleştirilmesi olarak anlaşılmalıdır. Bu anlamda, öğrencilere doğanın ve toplumun diyalektik sürecini bilimsel yöntemce kavratma, bilimin doğa ve toplumun değiştirilmesinde insanın eline verdiği olanakları benimsetme doğa ve toplumun insanın daha mutlu ve eşitçe yaşaması için değiştirilmesine bilinciyle olarak katılımı sağlayacak bir genel kültür ve eğitim düzeni temel alınmalı ve savunulmalıdır. Buradan hareketle eğitimin içeriğini demokratikleştirme girişimi geliştirilebilir.

Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesinin pratikte gerçekleştirilebilmesi için önceki bölümde tartıştığımız eğitim yönetiminin demokratikleşmesiyle iç içe bir mücadele programlanmalıdır.

IV. Millî Eğitim Şurasında demokratik eğitim konu edilirken, buna paralel olarak ders kitaplarının serbestçe yazılması anlayışı getirilmiştir. Daha sonraları ise özellikle ders kitaplarının bir ticaret metni olmasına karşı (başta öğretmen örgütleri olmak üzere) verilen mücadelenin etkisiyle tek kitap sistemine dönüldü. Ancak bu kez MC iktidarının gerici, faşist teokratik anlayışı ders kitaplarına yansınca ders programları göz ardı edilerek, sadece kitapları karşı bir mücadeleye girildi. Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesinde ders ki-

tapları ikinci derecede kalın öğelerdendir. Asıl derslerin seçimi ve ders programlarının bilimsel öze kavuşturulması gerekmektedir. Bu sağlandıktan sonra (halkın genel eğitimine katkıda bulunabilmek açısından) ders kitaplarının bir ticaret metni olmaktan çıkarılması bir anlam kazanabilir.

Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesi mü-yük görev öğretmenlere cadesinde bugün en büyük görev öğretmenlere ve TÖB - DER'e düşmektedir. Her eğitim kademesinde bilimsel dünya görüşü kazandırabilecek derslerin seçiminin ve derslerin programlanmasına kadar her aşamada öğretmenler üzerlerine düşen görevleri yerine getirmek zorundadır. TÖB - DER bu konuda öğretmenlere öncülük yapacak bir yapıya kavuşturulmalıdır.

4) Dersanelerdeki ilişkilerin, Pedagojik Formların demokratikleştirilmesi.

Eğitimin demokratikleştirilmesinde öğretmenlere ve öğrenci gençliğe karşıla önemli görevler düşmektedir. Dersanelerde öğrenciler kendilerine aktarılan tutarsız bir takım bilgileri izlemekle kişisiz, soğuksuz yorum yapamaz bir düzeyde yetiştirmeye çalışılmaktadır. Öğretmenler de bilinçsizce buna alet olma durumunda bırakılmaktadırlar.

Dersaneler korku ve teröre dayalı bir otoritenin oluşturulmaya çalışıldığı alanlar olmaktan çıkmamıştır. Öğretmenlerin de öğrencilerden öğrenecekleri çok şeyin olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Bireyci ve bencil insanların yetiştirilmesinin önüne geçilebilmesi için sınıf içi ilişkilerin öğretmen öğrenci ilişkilerinin demokratikleştirilmesi savunulmalı ve hayata geçirilmelidir. Öğrencilerin araştırma, okuma, tartışma bir kişiliğe kavuşturulmasıyla «kapı kulu» tipi insan yetiştirilmesi önlenmelidir.

Ancak «kapı kulu» inhisal yerini çizip görev almaktan kaçan kişileri yasan yetiştirmeye çalışırken sorumsuz, toplum içinde sıtıştirecek bir eğitim anlayışından kaçınılmalıdır. Yani bugünkü eğitim sisteminin bireyci erdemliliğinin yerine toplumsal bilincin kurulması zorunludur.

Dersanelerde korku ve terörün yerini karşılıklı saygı, toplumsal duyarlılık ve gerçek öğrenme almaldır.

Dersaneler, öğrenci ve öğretmenin karşılıklı etki-leşim alanı biçimine getirilmelidir. «Con yönlü kişiliğin gelişimi» ne uygun bir pedagojik yol izlenmelidir.

5) Eğitimin Demokratikleştirilmesi Mücadelesi Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika Hakkı İçin Mücadeleyi İçermektedir.

Eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesinde en önemli görev öğretmenlere ve TÖB - DER'e düşmektedir. Oysa öğretmenin güvencesi yoktur. Yaşam güvencesi yanında bilimsel güvencesi de yoktur.

Eğitimin ana öğelerinden biri olan öğretmen, Türkiye örgütünde bir yarıdan eğitim görevi bir yarıdan da kitlelerle demokratik ilişkiler kurma görevi açısından önemli işlevler yerine getirebilecek konumdadır. Öğretmenlerin böyle bir konumda ve örgütlü bir biçimde mücadele etmeleri gerekir. Bu öğretmenlerin ancak yarıdan bir bölümünün TÖB - DER'de toplanmış olması giderilmesi gereken bir eksikliklerdir.

Egemen güçler öğretmeni bir devlet memuru, hatta okulu bir «fabrika», öğretmeni de devletçe para ile tutulmuş bir «usta» olarak görmektedirler.

Öğretmenlerin ekonomik demokratik mücadelesi tek başına ve abartarak genel siyasi mücadeleden kopartırsa bir anlam taşımaz. Bu bakımdan ekonomik demokratik mü-

cadele genel devrimci siyasi mücadeleye bağımlı olarak sürdürülmelidir. Öğretmenlerin grevli toplu sözleşmeli sendika hakkını elde etmesi için tavizsiz bir mücadele yürütülmelidir.

Eğitimin demokratikleştirilmesinin ayrılmaz bir parçası olarak grevli-toplu sözleşmeli sendika hak mücadelesinin başarıyla, tüm demokratik - ilerici - yurtsever ve devrimci öğretmenlerin ortak katılımıyla gerçekleştirilecektir. Ve bu hak öğretmen hareketinin ertelenmez bir mücadele hedefidir.

Eğitimin demokratikleştirilmesinin bu boyutlarını çizirken «Bilimsel dünya görüşü doğrultusunda halkın genel eğitimi»nin temel alınmasının gereği çıkarılır. Bunun için de örgün eğitim sisteminin yeni bir biçime kavuşturulmasını sağlayacak araştırmalarının geliştirilmesine çalışılmalıdır. Bu sistem içinde derslerden seçilen konulara kadar varan ayrıntıların önceden programlanıp somuta çıkarılması gerekmektedir.

S O N U Ç

Eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesi bugün, ancak sınırlı ve kısmi bir çerçevede içerisinde gerçekleştirilebilir.

Elde edilebilecek kazançlar burjuvazinin tanıyabileceği ve tanımak zorunda kaldığı tavizler olabilir.

Bu çerçevede içerisinde elde edilebilecek tavizlerin ise bir bütün olarak burjuvazinin sömürü sistemi yıkılmadıkça, onun siyasi egemenliğinin yerine bütün halkın yönetimi gerçekleştirilmedikçe her alanda olduğu gibi eğitim alanında da bir şeyi değiştirmeyeceği, eğitimin bütün halkın çıkarlarına bir eğitime, giderek toplumdaki eğitimli - eğitilmemiş insan ayrımına (bütün sınıf ayrımlarının ortadan kaldırılmasının bir parçası olarak) son veremeye yönelik bir niteliğe dönüşmeyeceği ortadadır.

Tiyatro Öğretisi Üstüne Notlar (1)

Önce tiyatro nedir sorusunu geniş ve bilimsel niteliğine yaklaşımda yanıt getirmeye çalışalım ve de «hayatın kutsallığını insanın vazgeçemeyeceği özgülüğünü ve düzenini tanıyabilecek bir değerlendirmeye için tiyatroyu yaratarlarda bilgi şarttır» (1) diye başlıyoruz...

Tümcemizin çağın insanı olma koşulu içindeki yorumunda tarihsel görev ve sorumluluğumuzun tiyatroya ilişkin yanına da açıklık getiriyoruz. Öyleyse çağdaş olmanın, insanlıktan edilgenliğini, giderek sanatı ve sanatçıyı belirleyici güçlerden biri haline gelişinin sürecini irdeleyelim...

Başlangıçta açılımımız, tiyatronun bilim olma niteliğini tanımlamak ve tanımlamak oluyordu doğal olarak.

«Tiyatro; seyircisine, kendi yaşantısından bilmediği şeyleri, daha çok bilmekten kacıdığı şeyleri göstermekten sorumludur.» (2)

Bu; bilimin genelde insanlığın emrinde ve onun elinde olması gerekli bir yaratı olduğunu bildiğimiz halde ekonomi bilimi, uzay bilimi ya da ayrıcalıksız tüm bilimin kimin elinde ve emrinde olduğunu açık seçik gösterme sorumluluğudur.

Başka bir örnekte de, tiyatronun kendisi yakın zamanlara değin kimlerin elinde hangi amaçla, neden, kimlerin aleyhinde silah gibi, nasıl kullanılıyordu? Niçin bu böyleydi, böyle olması sürmeli mi, gibi, tüm sorulara açıklık getirmekle göstermekten sorumludur tiyatro. Giderek tiyatrocular...

Aslında gerek bilim ve gerekse bir dalı olan tiyatro bilimi nasıl, niçin, neden, ne zaman, nerede vb. gibi insandan kaynaklanan sayısız sorulara varedilecek yanıtlar çokluğunda, tarih gelişimine kesin koşutlu ve özdeşik tavri getirir ya da bu tavrın belirlenmesinde etkin bir araçtır.

Araçtır da; insanı tümüyle çözümlmek, irdetmek için de tarihi gelişimi-

nin sürecine bakmakta amaçtır.

İnsanlık tarihiyle birlikte varolmuş tiyatro. Belki ses denilen olgudan da önce, doğanın ve doğadaki varlıkların eylemlerinin salt taklidi biçimi ile varolmuştur. Adını belirleyemeyeceğimiz sanat olgusunda ilk adım «çevresinde» dünyayı soğurmayı, kendisinin kılması, meraklı, çevreye - aç benliğini bilimin, teknolojinin en uzak burclarına, atomun en gizli derinliklerine değin yöneltmeyi, şuurlu benliğini sanatla toplu yaşayışla birleştirmeyi, bireyselliğini toplumsallaştırmayı özleyüyor.» (3)

Ve özlemin getirdiği gereksinimlerle «bireyin bütünle böylece kaynaşması için vazgeçilmez bir araçtır sanat.» (4) savına erdirmiyor böylelikle...

Amaç ve araç olma tarihsel gelişimi içinde ilişkileri ve ilişkilerinde, gelişmelerinde ve yer değiştirmelerinde yerine koyabilmek için de tiyatro biliminin tarihsel sürecine, oncesine dâhâle bakalım.

«Başlangıçtaki tiyatroyu ve manevi, toplumsal görevi ile bugünkü tiyatroyu anlayabilmek için, bir an, tiyatronun iki ana kaynağına, yani ikibin yılı aşan bir süre içindeki tiyatro sanatıyla bestene ve tiyatro kavramını ortaya çıkartan bu dünya bütün ülkelerine (buna batı dünyası dışındaki ülkeler de dahildir) geri dönelim; bu kaynakların bir dinsel tören, öbürü de «mimus»u getiren «homoludens»tir. Bu iki etmen biçim veren özellikleri birini kapsar. Bu sürtünmeden de bir tiyatro kıvılcımı (ki bunun içine yalnız oyun, pantomimle eşlenen tiyatro dansı ve en sembolik hareketten en göz alıcısına kadar her çeşit hareket girer) ve dünya tiyatrosunun dinsel olduğu kadar laik (dindışı) oyunları ortaya çıkar.» (5)

Tiyatro bilimine yaklaşımda tiyatronun kendine öz kurallarında da değinmek zorunluluğu vardır. Kuşkusuz.

Öncelikle tiyatro çoğu kez ve zaman zaman edebiyatla karışmış görünür. Oysa edebiyat ya da başka deyişle metin durandır. Ve tiyatro metni aşarak, ondan yararlanarak söze hayat verir. Ya da eyleme dönüştürür.

Ayrıca edebiyat bir kişinin yaratıcılığıdır da... Yani bir kişinin yaptığı taslak, biçim, üslup ve bu gibi öğelerden ve yine bireyin belki kendi hayal gücü ve görüşü ile olur. Oysa tiyatro bir birliklilik ve beraberlikle güç haline gelir. Metin yazarının, drama turgun yönetmenin, sahne yönetimin, gişecinin hatta vestiyerde görev alanların tümünün ortak emeği ve tümünün ortak olduğu verinin seyirci denilen olgudan yansıtılan ve yine hayata geçen bir sürecin kendisidir, gücüdür, tiyatro.

«Kısacası tiyatro eseri, yaratıcı özelliğini, herkezinde yeniden olan, çoğu hiç de edebi olmayan kaynaklardan gelen çeşitli güçlerin iç içe dokunan oyununa borçludur. Ama bütün bunlara yukarıda söylediğimiz gibi, her çağda başka türlü yorumlandıği halde gene aynı kalan edebi metinle süzcüğün tam anlamıyla «değişen» bir sanat olarak tiyatro e-

seri arasında, temel kurallarından gelen ayırıcı katılır.» (6)

Tiyatronun kendine özgü koşullarından biri de yalnız söze hayat vermekle yetinmek olmayıp kesin bir yorumlama niteliğinin varoluşudur. Ki, bunu bir metni yorumlamak diye tanımlayıp kısırlaştırmamak gerekir. Öneğin tuvali olmayan ressam çumur olmayan yontucu, sesi ya da calgısı olmayan müzikçi gibi düşünmeden hareketle bir sonuç getirsek, tiyatroyu da metinsiz düşünemeyiz gibi yargı bizi tiyatro konusunda yanıltır. Çünkü tiyatro metinsiz de varolur. İlk kaynağından bu yana varlığını sürdüren «mimus» ya da pandomin yani sözsüz oyun tiyatronun kendisidir de, tarihî sürecinde.

Geçerek tiyatronun amaç mı, araç mı olduğu ikilemine «Tiyatro bilimi bir hayat bilimidir. Onun, tarih bakımından araştırma alanı, gerçi geniş bir yerdirdir ama, yalnızca bu yerde de bitip tükenmez, çünkü o, kaynağını hep akararak gelişerek, değişen hayat olayından alır ve gene de durmadan akan tiyatro eserinin hayatına yarar. Bunun için işte tiyatro bilimi, özü de araştırıcaktır; bu hep aynı kalan özelliğini, ana biçimlerini ve kurallarını sormak demektir.

(Devamı Sayfa 9 da)

MUHSİN ERTUĞRUL

Muhsin Ertuğrul

15 Şubat 1892 yılında İstanbul'un Üsküdar'ın da doğmuş Muhsin Usta, Muhsin Hoca...

Yaşadığı dönemin öncesinden beri esen batılılaşma rüzgârının tiyatroya en sağlam savunucusu ve temsilcisi olmuş Muhsin Ertuğrul.

Bu niteliğinden dolayı tiyatromuz kendine özgün ve asal kökünden temel almadığından belirligin tavrına, tezine varmamış, bilimsel olma evresini bir türlü sürecine oturtamamıştır.

Ve tiyatromuz salt sanat olarak batıyı aktarmış; seyircisi, oyuncusu, okuyucusu, yazarı, binaları ile dramatik üslupla tiyatronun egemenliğinin pekişmesine ve de anti tezinin ne olduğunu geciktirmesine, başka deyişle gecikmesine neden olmuştur.

Ancak Muhsin Ertuğrul'un koşullarında; bir Darülbedayi, bir belediye Şehir Tiyatroları, bir Devlet Konservatuarı, bir Bölge Tiyatroları öneerleri, bir Atatürk Kültür Merkezi oluşumu salt bireysel sanatçılık anlayışının özgün düşün verileridir, sanatçı yaşam sürecinde...

Başka deyişle Muhsin'in kavgası salt tiyatro... Ama batılı anlamda dramatik tiyatro üslubunun sanatı egemen olmuş tiyatrosuna...

Anılan kurum ve kuruluşlarda hep dramatik tiyatro üslubunun geçerli oluşu tüm yetişenlerine olmasa bile çokluğuna yansımış. Bunun tiyatromuzda bir aşamanın evresi olması ya da bilimsel felsefesinde tiyatro anlayışında tez olmasına işaret ederek:

«Ben hayatımı, ruhumu, sağımı, sevgimi, kısacası herşeyimi seve seve bu «tiyatro» denen ideale harcadım ve bu savurganlıktan mutluluk duydum. Hiç bir (Devamı Sayfa 9 da)

Başlarken...

Halkoyunlarımız öz ve biçimi ile bir bütün olarak sergilenirse tarihsel değerlerine ışık tutabilecek önemli verilere sahip olduğu görülür. Oysa geçmişten günümüze önemli değer taşıyabilen bu kültürel verilerimiz özünden koparılmış ve biçimsel olarak değerlendirilip sergileniyor durumdadır. Öyle ki, bir sanatçıya eşlik edilecek adına halkoyunlarımızı bir araç gibi kullanarak yozlaşmaların estetik kaygısı ile hareket ederek birçok karografik düzenlemelerle salt biçimsel bir algıya gibi halk oyunlarımızın dilinden yoksun bırakarak emperyalist kültürün hizmetine sunan yanlış anlayış içindeki kurum, kuruluş ve derneklerin hergün gösterilerini izlemekteyiz.

Halkoyunlarımızı sadece eğlendirici, oyalayıcı bir algıya gibi ele alan yapılanmalar salt biçimi geliştirmeye çalışarak, gerçek yapısından uzaklaştırıp, oyunu bir kümeniş bir düzenlemeyle dengeye kavuşturmaya çalışmaktadır.

«Her yeni biçim, özden uzaklaştıkça eskimeye ve yozlaşmaya mahkumdur. Önce yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekenin öz olduğu kavranmalıdır. Çünkü özün ayrılmaz özellikleri devinim ve değişim, gelişimi getirecek, biçimsel çatışıp onun sınırlarını yıkacaktır. Çok yalın bir anlatımla biçim tutucu öz ise devrimcidir, sürekliliği getirir.» (1)

Halkoyunlarımızda da geçmişin kistik ve yozlaşmış yanlarına değil devrimci ve demokratik yanlarına sahip çıkıp geliştirmeliyiz. Geçmişten kalan mirası devralmak ve örnek olarak kullanmak, hiçbir zaman kendi yaratıcı çalışmaların yerini almamaktadır. Ancak o zaman halkoyunlarımız kendine özgü ana-

tim içerisinde taşıdığı kültürel değerlerce evrensel kültür oluşumuna yardım edecektir. Çünkü halkoyunları halkbiliminin kapsamı içindedir. Halkbilimi de demokratik kültür öğelerinden biridir.

Bu gerçeklerden hareket ederek grubumuzu halkoyunlarıyla ilgili yaklaşımlarını anlatmaya çalışacağız. Bunu yaparken kaçınılmaz olarak kültür sorununu ele almak zorundayız. Ancak bunu gelecek yazılarımızda en geniş boyutlarıyla açacağız. Başlarken sorunun genel niteliklerine değinmek istiyoruz.

Genel bir deyimle «Kültür bir toplumun ekonomisinin ve politikasının ideolojik bir yansımasıdır.» (2) Yani kültür insan etkinliklerinin tümünün belirli bir sınıfsal bakış açısı altında değerlendirilmesi ve bütün bu etkinliklerin bir davranış, estetik ve duym gü zelliği altında toplanmasıdır. Daha açık bir deyimle kültür; ekonomik, politik ideolojik ilişkiler sürecinde kazanılmış insan düşüncesinin en kristalize olmuş halidir.

Bilginleme süreci ilk başta birbirinden soyutmuş gibi gelen kavram ve davranışların algılanma ve kavranma sürecidir. Bu kavranma süreci belli bir doyumluluk noktasında var olan (kazanılan) fikirlerin toplanmasını ve düşünceinin belli bir bütünlük içinde sistemlenmesini getirir ki, bu sistemlenme kişinin toplumsal ilişkiler sürecindeki üretim ve üretimdeki konumunun gereği bir sistemlenmedir. Kısaca kültür; toplumların kaynakları ve onların genel ve temel karakterlerini yansıtır. Bugün yeryüzünde her kültür, her sanat ve edebiyat belli bir sınıfın malıdır ve belli bir siyasal çizginin hizmetindedir.

Gerçekten sanat için sa-

nat, sınıflar üstü sanat siyasetiği ya da siyasetten bağımsız sanat diye bir şey yoktur. Bu anlamda kültür; içinde yaşanan tarihsel süreç ve üretim ilişkilerinin gelişkinlik düzeyine göre belirlenir ve o süreç damgasını basar. Her farklı süreç ilişkin kültür kendisinden sonraki toplum biçiminin kültürünün nüvesini de bağrında taşır. (Kapitalist toplumun bağrında sosyalist toplumu yaratacak olan işçi sınıfını taşıması gibi).

Bu bağlamda ulusal kültür; üretim ilişkilerinin belli bir gelişkinlik düzeyinde, belli zaman ve mekan koşullarında toplumun kazandığı kültür ve ekonomik ilişkilerin belli bir düzeyde sınıf ilişkisi ve mücaadesinin ürünüdür. Sınıf mücaadesinin bir gereği olarak kültür içinde sınıfsal ayrıcalar oluşur. İşte bu ayrıcalardan biri (eskinin içinden ona alternatif olarak çıkan) doğa ileri bir toplumsal düzenin kültürünün nüvesi olarak gelişmeye başlar. Artık bu noktada tarihsel olarak ayrı bir dönemin ürünü olmalarına karşın birbirine başkalaşan kültürler oluşur. Bu eskinin içinden yeminin çıkartılması mücaadesinin bir parçasıdır. Ulusal kültürü bu anlamda egemen kültür ve demokratik halk kültürü olarak ayırmalıyız.

Her ulus gelişmiş olmasa bile devrimci ve demokratik bir kültürün öğelerini içeren bir ulusal kültüre sahiptir. Çünkü her ulusta yaşam koşullarının zorunlu olarak, demokratik ideolojiyi doğuran, sömürülen bir emekçi yanı vardır. Ama çoğunlukla aşırı gerici ve yobaz nitelikte olan burjuva kültürü, ulusal kültürün bir ögesi olarak kalmaz, egemen kültür biçimine bürünü. Böylelikle «Ulusal Kültür» genel olarak burjuvazinin kültürü durumuna girer. Ve burjuvazi sınıflar dışı bir ulusal kültür inancı yaymaya çalışır. «Ulusal Kültür» bir burjuva demagogisidir.

Bu durumu göz önünde tutarsak; burjuva halkbilimcilerin halkoyunlarını seyredilebilir canlı müze gözü ile bakmaları doğaldır. Yeni tarihsel süreç içerisinde kazanılacak değerlerin halkoyunları biçiminde ortaya çıkarmaya-

cağından sözederek. Oysa tüm diğer kültür değerleri gibi halkoyunları da halkın yeni tarihsel süreçlerde girdiği ilişkilerin bir sonucu olarak gelişir. Halk oyunları halkın kazandığı kültürel değerlerin müzik, estetik ve hareketle anlatılmasıdır. Bir ifade tarzıdır halkoyunları. Halkın kavrayışının bir ürünüdür. Ve bütün toplumsal ilişki ve çelişkilerin kültür anlamında yarattığı değerleri halkoyunlarımız da içinde taşır. Yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız gibi bütün güzel sanatları içeren bir yapıda halkoyunlarının en temel ögesi harekettir. Bu hareket kişilerin kazandığı kültürel değerlerin dile getirilmesidir. Toplumsal yapıda yerleşmiş olayların, ilişkilerin anlatılması için parça parça hareketlerin birbirine eklenmesi bir müzikal ritmik canlılığı içindeki bir epik tiyatro yolculuğudur halkoyunları. Ve hareketler zorlama değil, basit, anlaşılabilir, akıcıdır. Halkoyunlarımızın kitlelere katan kurum, kuruluş, dernek ve kişiler her zaman şu gerçekleri göz önünde bulundurmalarıdır. Geçmiş ele alırken her şeyde olduğu gibi halkoyunlarımızda da geçmişin mistik ve yozlaşmış yanlarına değil yalnızca devrimci ve demokratik yanlarına sahip çıkıp geliştirmeliyiz.

Halkoyunlarımızı eğlendirici oyalayıcı bir algıya gibi değerlendirilip böylesi bir yaklaşımla ele alınmaz. Kaynaklandığı olaydan döneminden günümüzün toplumsal gerçekleri ile bağ kuramayan, dilinden yoksun bırakılmış halokunlarımız : köksüz, içi boş kof bir ağaç ne kadar canlı ve güzelse o kadar canlı ve güzeldir.

Halkoyunların Tarihsel Süreci İçerisinde Üretim İlişkilerinin Bütün Aşamalarını Açan Bir Anlatıma Sahip Olmalı ve Toplumsal Çelişkileri Göstermeli, Aynı Zamanda da Çelişkilerin Çözümlemesi Yolunda da Platform Sunmalıdır...

Halkbilimi Topluğa Halkoyunları Grubu
(1) SANATIN GEREKLİLİĞİ E. Fischer
(2) Sanat Kültür Edebiyat Üzerine

DUYURU

Örgütümüzün temel işlevi olan Kültüre ilişkin, nesnel ve özel koşullar nedeniyle bugüne değin istenilen düzeyde çalışmalar yapılamamıştır. Demokratik Kitle Kültür Örgütü olan Halkevlerimizi işlevine kavuşturmak, ya pılan çalışmaların merkezde toplanıp daha sonra örgüte yansıtılabilmek amacıyla, kısa dönemde yapılacak olan ve aşağıda belirtilen çalışmaların yerimli olabilmesi için, hayata geçmesi gerekmektedir.

1 — Merkezde kurulacak olan tiyatro arşivine her birimin sergilemiş olduğu tiyatro metninden iki adet göndermesini.

2 — Bundan böyle her 15 günde bir çıkacak olan Halkevleri Gazetesinin sürekliliğini sağlamak ve örgütsel çalışmalarımızı etkin bir şekilde kamuoyuna duyurabilmek için ayrılan sayfaya yazı yazılmasını ve haber gönderilmesini.

3 — Üyelerimizin (işir, tiyatro, öykü...) çalışmalarını, gazetede yayınlanabilmesi için merkeze gönderilmesini.

4 — Birimlerin tüzükte belirtilen kapsam içinde çıkartacakları gazete, afiş, bildiri... çalışmalarının iktisat örneğinin Genel Merkeze gönderilmesini rica ederim.

Nart Bozkurt

Halkevleri Gen. Sek. Yard
Kültür Sekreteri

**HALKEVİ
GAZETESİNİ
ÇEVRENE
ULASTIR**

1 Mayıslar

1 Mayıs 19. yüzyılda kapitalist sömürünün yoğunlaşmaya başladığı ekonomik - toplumsal bir ortamda doğdu.

Kapitalizmin ortaya çıktığı burjuvazi - proletarya çelişkisi, çıkarları birbirini zıt olan sınıfların mücadelesini ve ilişkilerini doğurdu.

19. yüzyıl teknolojik düzeyin geliştiği, üretimde yeni buluşlar ve makineli üretimin hızlanması birbirine zıt iki sonucu da beraberinde getirdi.

Emeğin üretkenliğinin artışı, kapitalistlerin kârlarının yükselişi ve ücretlerin düşmesi, işsizliğin artması, çalışma sürelerinin uzaması, çalışma koşullarının ağırlaşması idi.

Bu temel kapitalist yasa, 19. yüzyıl başlarında Amerika'da zencileri köle olarak kullanılmak isteyen toprak sahipleri ile, köleleri «özgürleştirip» işçi olarak çalıştırmak isteyen kapitalistler arasındaki iç savaş sonrasında, iktidarı el geçiren kapitalistlerin ekonomik çıkmazdan kurtulmak için buldukları çözüm yolu oldu.

HALKEVLERİ Genel Merkezi Tarafından Yayınlanır
SAHİBİ : HALKEVLERİ adına Ahmet YILDIZ
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : Özkan YILDIRIM
FİYATI : 500 Kır.

YAZIŞMA ADRESİ : İnkilâp Msh. Fırat Sokak No : 4
(Ankara Vali'ği arkası) Ulus-ANK.
Tel : 24.7 11 - 10 66 79

BASILDĞI YER : HALKEVLERİ Basımevi/Tel : 17.65 53

HABERLER

Faşist Terör sürüyor...

Yozgat'ta 20 Nisan günü HALKEVLERİ, TÖB - DER, KÖY - KOOP, FOLKLORCULAR ve MÜZENSİYENLER DERNEĞİ (FOM - DER) gibi demokratik kitle örgütleri, Halkevi Başkanının evi dahil 30'a yakın iş yeri faşistler tarafından tahrip edildi.

15 Nisan'da yapılan M.H.P. mitinginden sonra gelişen «olaylar» 20 Nisan'da «amacı» ulaşıldığını gösterdi.

«Müftünün arabası yakıldı», «Müslümanlar cihad», «Komünistler camiyi taşıyor» gibi klasik faşist sloganların arkasına sığınan faşistler Sivas, Malatya, Elazığ ve K. Maraş'ta yaptıklarını Yozgat'ta da denemeye çalıştılar.

Olaylar sonrasında beş faşistin tutuklanması karşılık, Halkevi başkanının ve üç devrimcinin de tutuklanması, faşistlerin nasıl korunduğuna dair ülkemizde yaşanan «oyunların» bir parçası olarak görüldü.

—oO—

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI GENEL BAŞKANLIĞINA AZİZ NESİN SEÇİLDİ

31. Mart - 1 Nisan 1979 günleri İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Salonunda 4. Olağan Genel Kurulu yapılan TYS'nin genel başkanlığına Aziz Nesin, ikinci başkanlığına Demirtaş Ceyhan, Genel Sekreterliğine Ataç Behramoğlu ve saymanlığa Asım Bezirci seçildi.

—oO—

Halkevleri Kültür Sekreterliği fotoğrafçılık kolu oluşturarak, sosyal kol çalışmalarına bir yenisini ekledi.

—oO—

DİKMEN HALKEVİ'nin önderliği ile örgütlenen DİKMEN HALK EMEKÇİLERİ KOOPERATİFİ, ATA Mahallesinde bir satış şubesi açtı.

—oO—

Kayaş, Tuzluca'yır, Sincan Arabkir, Fatih, HALKEVLERİ olağan genel kurullarını yaparak çalışmalarını sürdürüyorlar.

—oO—

Halkevleri yaylı sazlar topluluğu Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Salonunda konserler verdi.

—oO—

Halkevleri güreş takımı karakucak müsabakalarına katıldı.

Çalışan Çocuklar

Karanlıklarımızın Alaturka vandalizmleri

(Baştarafı Sayfa 1 de)

Şeytanı bile şaşırtanların «Halkevleri bizim karanlıkçı amaçlara alet olmayacaklar; ilerici - devrimci - insan severleri bir araya topluyorlar; bizim maske olarak kullandığımız Atatürkçüğün sahtesi yerine çağdaş yorumuna göre işlevlerini sürdürüyorlar; Bu bizim için ölümdemektir» diyerek, kudurmuşcasına soldırmaları, yorgunlarımızın açık kanlılardır.

Bir tek ilerici - insan severin Halkevlerine düşman olmaması ve gerici - tutucu - çıkarıcı takımından da düşman olmaya rastlanmaması çok anlamlıdır.

Atatürk ve ulusal kurtuluş savaşçılarına karşı, Anadolu'daki İngiliz istihbaratçı Albay aracılığıyla, Londra'dan yardım isteyenlerin siyasal kalımcılarının, Halkevleri gibi, ilerici - halkçı örgütlere göz açtırmamaya çalışmaları da huyları gereğidir.

Sonuç olarak, Atatürk düşmanı karşı devrimci - çıkarıcı tapanların, uygar bir düzende yaşayamayacaklarını bildiklerinden, gerçek bir VANDALİZM olan «Halkevleri ve Köy Enstitülerini» boğazlamaları önlenilseydi, çağın gerektirdiği insanları yetiştiren, köyden ve köylüden başlayan kalkınma, Çağdaşlaşma, bu amaçla gönüllü hizmet sunma ve uygar bir diyalogla düşünsel ortamı oluşturup yaşatma süreci; bu güne değin sürdürülebilseydi, toplumumuz çok başka nitelikler kazanmış olurdu. Bugünkü bunalmı oluştururan nedenlerin büyük çoğunluğu varolamazdı ve böylesi ortamlar da ancak yaşayan, halkı kandırarak sömürme komisyonculuğu yapan kimi politikacıların oyunlarına son verecek bir toplumsal uyanış ve gelişme aşamasına ulaşmış olurdu. Köy Enstitülerinden yetişen bir avuç gerçek aydınla Halkeviliğin çağdaşlarını kavrayan yurtseverlerin vermekte oldukları örnekler, (kapatma cinayetinin nelere malolduğunu kanıtlatmaktadır. Halkevleri ve Köy Enstitülerinin kapatılmalarında yazgıları idi aslında.

Kurulu bozuk düzeni değiştirerek onun yerine çağcıl bir düzenin kurulması için bir ortam ve toplumsal bilinç yaratacak kurumları, ancak o bozuk düzende yaşayabileceklerin boğazlanması kaçınılmazdı.

Kısacası, birer toplumsal ihanet olan «Halkevleri ve Köy Enstitülerini» ni kapatma karanlıkçı VANDALİZM olmasaydı, bu günkü Türkiye çok başka ve kuruluş felsefesine uyan bir gelişme düzeyine yükselme sürecini yaşamakta olacaktı.

(Baştarafı Sayfa 3 de)

Çocuk işçilerin yaygın olarak çalıştırıldıkları birimlerin başında küçük işletmeler gelmektedir. Ülkemizde küçük işletme niteliğindeki işyerleri sayısının 500.000 dolayında olduğunu gözlersek, bu işyerlerinin ekonomik olanaksızlıklarla gittikçe tükellenmeye meydanı sayın ve gelişen yatırımların karşısındaki çaresizlikleri göz önüne alınacak olursa, işyeri koşullarını düzeltmek için devletin kredi olanaklarını kullanarak organize sanayi bölgeleri oluşturmakla başka çıkar yol görülmemektedir. Bu organize sanayi bölgeleri, birinci önerimizde belirttiğimiz eğitim sistemini kendi yapılarında içerdikleri taktirde çalışan çocuklar sorununa büyük ölçüde çözüm getirilmiş olacaktır. Örneğin, 25m² lik bir dükkanda otomobil tamir işlemleri yapıldığını düşünelim, böyle bir işyerinde tamir işi ancak sokakta gerçekleştirilebilmekte, dükkân sadece alet ve edavatın korunduğu ve saklandığı yer görevini yapmaktadır. İş yasası koşullarını böyle bir dükkanda uygulamaya kalksak, patronun duş ve banyo yeri, el ve yüz temizliği için lavabo, tuvalet, suyunma ve gilyime yer yapması gerekecektir. Oysa bunları yerine getirdiği taktirde işyerinde alet ve edavatı kayacak yer kalmamaktadır.

3. Çocuk işçilerin sağlık sorunları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı'nın ortaklaşa oluşturacakları kuruluşa sağlık hizmetleri ve ilk basamak tedavisi birimlerinde ele alınarak çözümlenebilir. Her çocuk işçinin sağlık kartı tutulur, aşılari yapılır, dengeli ve sağlıklı beslenmesi sağlanır, bedensel gelişimi izlenirse ancak yararlı hizmet verilebilir olur. Bu sağlık kartları altı aylık periyodik muayenelerin yapılmasıyla geliştirilir. Bu yöntem meslek hastalıklarının daha oluşum halinde yakalanarak ilerlemesi-

ni önleyecek en etkin yöntemdir.

4. Çalışan çocukların ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması yasalarla yasaklanmıştır. Bu yasaların uygulanmasına dikkat edilmeli, denetim bu yolda etkinleştirilmelidir.

5. Yıllık izinler ve yaz tatilleri üçer ay devlet tarafından kurulup geliştirilecek dinlenme kamplarında sağlanmalıdır.

6. Çıraklık eğitimini bitiren ve askerliğini yapan genç işçiye devlete iş garantisi verilmeli. Bu yerine getirilmeye kadar işsizlik sigortasından yararlandırılmalıdır.

7. Çıraklar da iş yasası kapsamına alınarak, diğer işçiler gibi grevli ve toplu sözleşmeli sendikalarla sahip olmalı ve bğimsizce örgütlenmelidirler. Bu hem onların kişilikleri üzerinde olumlu etkiler yapacak hem de sorumluluk duygularını kendilerine ve topluma karşı pekiştirecektir.

Bu önerilerimiz bugünkü koşullar içinde sosyal demokrat bir yönetimin düşünmesi ve planlaması gereken çözümleri içermektedir. Yetersiz denetimler, hayır kurumları ve kamu yararına derneklerle çocuk işçilerin sorunlarına çözüm getirmek mümkün değildir.

Tiyatro Öğretisi Üstüne Notlar 1

(Baştarafı Sayfa 6 da)

Tiyatro sanatının özü, yani «tiyatro» oyununun insan varlığının ülkesinde ne demek olduğu sorusu, burada, ayrı ayrı tiyatro, trajedi, komedi, din töre duygusu, müzik ve dans alanlarının özü ve ana biçim sorunları gibi tartışma konusudur.» (7)

Görüldüğü gibi tiyatro biliminin estetik kaygusu, ortaya sanatta estetik kavramının ne olduğu sorusuna varıyor. Çür yarıdaki tanımlamalardan anlaşılacağı gibi ke di içinde kesin eştimsel bağ olmaksızın bütünleşmeyecek bir kesim olguları içeren tiyatro tüm bunları estetikten yararlanarak bütünler ve topluma (hayata geçirmek) yeniden aktarır. «Üretimin ve üretim güçlerinin devamlı gelişimi ise kaçınılmaz bir olgudur. Bu gelişen üretim ve üretim güçleri varolan kalıplar, biçimler içine sığmaz olur. Egemen sınıflar ise gelişmiş üretim güçlerini eski kalıplar, biçimine yani, üretim ilişkileri arasında ortaya çıkan bu çatışmanın tarihsel çözümlerinde yeni üretim ilişkileri, yeni üst yapı ürünleri doğar.» (8)

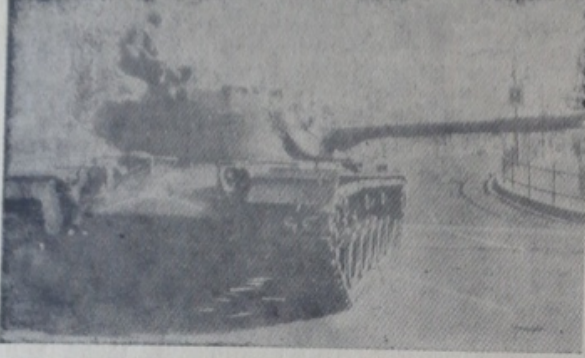
Burada salt bir üst yapı ürünü olarak görmek yani işiına yanıt getirmek amacı ile aktardık tanımını. Ayrıca «Siyala, türel, düşünsel, dinsel, yazınsol ve sanatsal gelişmeler vb. gibi hep ekonomik gelişme temelinde dayanır. Ama ayrıca, hepsi birbirine olduğu gibi ekonomik temeli de etkiler. Ekonomik durum, kendi dışındaki herşey edigin olup tek başına etkin olan bir ilk neden değildir. Ekonomik gerekliliğin temelinde, en sonunda her zaman belirleyici olan karşılıklı bir eylem vardır.» (9)

Muhsin Ertuğrul

(Baştarafı Sayfa 6 da)

«Şey yapmadımsa bile ona ömrümü vermekle cömertliğimi ve sevgimi gösterdim ya bu bana yeter.» diyen Muhsin Ertuğrul'un idealinden ve de kaynaklandığı idealizmin tükenmişliğinden söz ederek; çağımızda gerekli ve tartışma götürmeyen tiyatro bilimi evresine geçişte cabası ve anısı, çağdaş ama bilimsel olma zorunluluğuna yönelik çalışmalarımızda deneyimdir...

1 Mayıs ülkemizde çoşkununla kutlandı

1 MAYIS 79 GERÇEĞİ FAŞİST BASKI POLİTİKALARINA KARŞI GÜÇLÜ BİR DİRENİŞ EYLEMİNİ TAŞIYAN, BASKI GÜÇLERİNİN YALAN VE DEMOGOJİLERİNİ AÇIĞA ÇIKARTAN, MİLYONLARCA EMEKÇİNİN, FAŞİST TERÖR VE KATLIAMLARLA BİRLİKTE, BASKI GÜÇLERİNİN ZULÜM UYGULAMALARINI DA LANETLEDİĞİ GÜNDÜ.

1 MAYIS 79 BÜTÜN DEVRİMCİ HALK GÜÇLERİNİN FAŞİZME KARŞI ORTAK DİRENİŞ EYLEMLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ, ŞANLI BİR MÜCADELE GÜNÜ OLURKEN, SENDİKACILARIN, PARTİ BAŞKANLARININ VE DEVRİMCİLERİN GÖZ ALTINA ALINMASIYLA BİRLİKTE TOPLAMA KAMPARINDAN SÖZ EDİLMEĞE BAŞLANMASI «DEMOKRASİ» TARTIŞMALARINA YENİ BOYUTLAR SUNDU.

1 Mayıs 1979 İstanbul

1 MAYIS KUTLAMALARI, BASKI POLİTİKALARININ SADECE «ŞİDDET EYLEMLERİNE» KARŞI OLDUĞU YALANININ, EN GENİŞ HALK KESİMLERİNDE İFLAS ETTİĞİNİN KANITLANMASIYDI.

